

**Matična razvojna služba za narodne i školske
knjižnice Vukovarsko-srijemske županije**

Vinkovci, 7. svibnja 2026. godine

**ŠKOLSKE KNJIŽNICE VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE
ANALIZA STANJA DJELATNOSTI ZA ŠKOLSKU GODINU 2024./2025.
U ODNOSU NA STANDARD ZA ŠKOLSKE KNJIŽNICE (NN 61/2023)
(analizirani podatci iz Sustava statističkih podataka o knjižnicama:
<https://hk.nsk.hr/>)**

1. Mreža školskih knjižnica u Županiji

U Vukovarsko-srijemskoj županiji djeluje ukupno **70** škola, od toga **55** osnovnih škola (s 33 područne škole) i **15** srednjih škola, zatim **1** učenički dom (Dom učenika Vukovar) i **1** umjetnička škola (Glazbena škola Josipa Runjanina Vinkovci (osnovna i srednja)).

Glazbena škola Josipa Runjanina Vinkovci (osnovna i srednja) i Dom učenika Vukovar **izuzeti su** iz ove analize, jer **nemaju knjižnicu i zaposlenika** u knjižnici.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji ukupno je 70 škola, ali **školskih je knjižnica 69**. Svih **55** osnovnih škola Vukovarsko-srijemske županije ima **knjižnicu**, a samo 2 područne škole imaju knjižnicu. Srednjih škola ima 15, ali je **14 knjižnica**, jer su Gimnazija Županja i Tehnička škola Županja smještene u istoj zgradi te imaju **zajedničku knjižnicu**. Tehnička škola Županja nema zaposlenika, a sve poslove volonterski obavlja knjižničarka Gimnazije Županja. Svaka knjižnica ima svoj fond.

Osnivač **56** škola je Vukovarsko-srijemska županija, od toga **41 osnovne** škole i **svih 15 srednjih** škola. Grad Vinkovci osnivač je **7 osnovnih** škola i Grad Vukovar osnivač je **7 osnovnih** škola.

Osnivač Doma učenika Vukovar je Vukovarsko-srijemska županija, a Glazbene škole Josipa Runjanina Vinkovci je Grad Vinkovci.

Prema broju razrednih odjela, **13** ili 19 % škola imaju do 8 razrednih odjela, **12** ili 17 % škola imaju od 9 do 12 razrednih odjela, **14** ili 20 % škola imaju od 13 do 16 razrednih odjela, **10** ili 14 % škola imaju od 17 do 20 razrednih odjela i **21** ili 30 % škola imaju više od 20 razrednih odjela.

U školskoj godini 2024./2025. u škole Vukovarsko-srijemske županije bilo je upisano **15 889** učenika raspoređenih u **1177** razrednih odjela što iznosi prosječno 13 učenika po razrednom odjelu. Zaposlenog nastavnog osoblja bilo je **2931**. U odnosu na prethodnu

školsku godinu broj upisanih učenika manji je za 284 učenika, kao i broj razrednih odjela manji je za 4 odjela, dok se broj nastavnog osoblja povećao za 22.

Bibliobusna služba Vukovarsko-srijemske županije (pokretna knjižnica) djeluje pri Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci, s 1 bibliobusom koji ima ukupno 69 stajališta, od čega 47 u naseljima (u centru mjesta) i 22 u ustanovama (**15 pored škola** i 7 pored vrtića), na području 19 jedinica lokalne samouprave, točnije 1 grada i 18 općina. Stajališta Bibliobusa **pored 15 škola**: OŠ Stjepana Cvrkovića Stari Mikanovci, PŠ Novi Mikanovci, OŠ „August Cesarec“ Ivankovo, OŠ Matija Antun Reljković Cerna, OŠ Tordinci, PŠ Antin, PŠ Orolik, OŠ Antun Gustav Matoš Tovarnik, PŠ Cerić, OŠ Stari Jankovci, OŠ Mare Švel-Gamiršek Vrbanja, OŠ „Josip Kozarac“ Soljani, OŠ fra Bernardina Tome Leakovića Bošnjaci, OŠ Lipovac i OŠ „Ivan Kozarac“ Nijemci.

Ovdje treba naglasiti da se uslugama Bibliobusa koriste i učenici škola na 47 stajališta kada Bibliobus stoji u naselju (centru mjesta).

Zbog velikoga broja stajališta Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci je početkom 2026. godine podnijela projektni prijedlog *Povezani kulturom* na poziv Čitanjem do uključivog društva u okviru ESF plus, Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. Čeka se odluka o financiranju, odnosno dodjeli bespovratnih sredstava putem kojega bi Knjižnica nabavila drugo vozilo u Bibliobusnoj službi, koje bi rasteretilo prvo. Planira se nabaviti kombi vozilo.

2. Prostor i oprema

2.1. Prostor

Standard za školske knjižnice (NN 61/2023), Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/2008) i Državni pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/2008) propisuju parametre za veličinu prostora knjižnice koji ovisi o broju učenika i broju razrednih odjeljenja, no prostor školske knjižnice ne može biti manji od 60 m².

Školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije raspolažu s ukupno **4272** m² prostora ili u prosijeku **61** m² po knjižnici, što znači da je, prosječno gledano, dosegnut minimum Standarda.

Ako kao kriterij uzmemo minimalnu predviđenu veličinu prostora knjižnice od 60 m², Standard je zadovoljen u **36** škola ili **51 %** od njihovog ukupnog broja. Ostale **34** knjižnice ili **49 %** od njihovog ukupnog broja nema ostvaren minimum Standarda, a u nekima koje djeluju u manje od 30 m² (njih 12), što znači ispod polovice minimuma Standarda, uvjeti rada posebno su teški, primjerice: OŠ „Franjo Hanaman“ Drenovci (15 m²), OŠ „Josip Kozarac“ Soljani (17 m²), OŠ Ane Katarine Zrinski, Retkovci (16 m²), OŠ Ilača-Banovci (15 m²), OŠ Korog (12 m²), OŠ Markušica (12 m²) i dr.

U školama čije školske knjižnice ne zadovoljavaju Standard trebalo bi iznaći mogućnosti za proširenje postojećih prostora ili nove prostore u sljedećih nekoliko godina, sukladno *Standardu za školske knjižnice*, koji sadrži koeficijent izvodljivosti.

2.2. Oprema

Prema Standardu, čitaonički prostor obavezna je funkcionalna cjelina školske knjižnice, a namijenjen je za pojedinačni rad, rad u skupini cijeloga razrednog odjela (14 do 28 mjesta ovisno o veličini razrednog odjela) ili veće skupine učenika s mogućnošću prilagodbe za različite oblike rada.

Školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije raspolažu s ukupno **1054 čitaonička mjesta**, što je prosječno 15 čitaoničkih mjesta po školskoj knjižnici.

Ukoliko kao mjerilo uzmemo najmanji predviđeni broj od 14 mjesta, Standard zadovoljava 37 škola ili 53 %, a 33 škole ili 47 % ne zadovoljava Standard, a od toga **2** knjižnice nemaju ni jedno čitaoničko mjesto: OŠ Korog i OŠ Markušica.

U školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije ukupno je **195** računala ili u prosjeku **2,8** računala po knjižnici. Od ukupnog broja računala, 101 je za korisnike ili 52 % i 94 za zaposlenike ili 48 %. U odnosu na prošlu školsku godinu, ukupan broj računala povećao se za 10.

Knjižnica Tehničke škole Županja **nema** ni jedno računalo u knjižnici, a čak **23** knjižnice ili **33 %** od ukupnog broja knjižnica imaju samo jedno računalo. U odnosu na prošlu školsku godinu, broj knjižnica koje imaju samo jedno računalo smanjio se za 3 knjižnice.

U školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije ukupan broj pisača je 51, ukupan broj skenera je 17, ukupan broj fotokopirnih uređaja je 11, ukupan broj multifunkcijskih uređaja je 33 i ukupan broj ostale opreme je 81 (televizori, projektori i sl.).

Računala s dodatnom opremom za slijepe i slabovidne korisnike te elektronička povećala za slabovidne korisnike nema nijedna školska knjižnica. Uređaj za samozaduživanje i/ili samorazduživanje građe te knjigomat nema nijedna školska knjižnica.

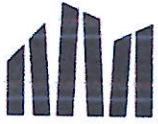
Pristup internetu osiguran je u svim školskim knjižnicama.

Prema uvidu u stanje na terenu računalna oprema školskih knjižnica uglavnom je u prosječnom stanju, a u nekima vrlo loša i zastarjela.

Softver za knjižnično poslovanje jedan je od temeljnih uvjeta za rad suvremene školske knjižnice. Sve školske knjižnice, njih **69** ili **100 %** od ukupnog broja knjižnica, imaju knjižnični sustav **Metelwin**, samo još 1 knjižnica (OŠ Slakovci) nije ga stavila u funkciju.

3. Knjižnična građa

3.1. Fond školskih knjižnica

Školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije imaju u svojim fondovima ukupno **312 404** svezaka **knjiga** što iznosi **20** knjiga po učeniku. U odnosu na prošlu školsku godinu ukupan fond knjiga povećao se za 3142 sveska knjiga ili 1 %.

Veličina knjižničnog fonda određena je prema tipu školske knjižnice u odnosu na broj učenika, učitelja, nastavnika, odgajatelja i stručnih suradnika. Prema Čl. 13. *Standarda za školske knjižnice*, ukupan knjižnični fond školske knjižnice za škole do 12 razrednih odjela (Tip 1 i Tip 2) ne može biti manji od 2500 jedinica relevantne knjižnične građe, za škole od 13 do 20 razrednih odjela (Tip 3 i Tip 4) ne može biti manji od 3500 jedinica, a za škole s više od 20 razrednih odjela (Tip 5) ne može biti manji od 4500 jedinica. Broj jedinica knjižnične građe ne smije biti manji od 12 po učeniku, učitelju, nastavniku, odgajateljima i stručnim suradnicima, a u taj izračun ne ulazi mrežno dostupna građa.

Usporedbom podataka o veličini fonda i onoga što je predviđeno za pripadajući tip školske knjižnice, može se zaključiti sljedeće:

- 47 ili 67 % školskih knjižnica zadovoljava Standard u pogledu minimalne veličine knjižnog fonda

- 23 ili 33 % školskih knjižnica ima fond u većoj ili manjoj mjeri manji od minimalnog broja predviđenog Standardom. To su knjižnice: Drvodjelske tehničke škole Vinkovci, Gimnazije Matije Antuna Reljkovića Vinkovci, Srednje škole Ilok, Obrtničko-industrijske škole Županja, OŠ "Antun i Stjepan Radić" Gunja, OŠ "Ivan Filipović" Račinovci, OŠ "Matija Gubec" Jarmina, OŠ Ane Katarine Zrinski Retkovci, OŠ fra Bernardina Tome Leakovića Bošnjaci, OŠ Ilača-Banovci, OŠ Ivana Gorana Kovačića Vinkovci, OŠ Ivane Brlić-Mažuranić Rokovci-Andrijaševci, OŠ Josipa Matoša Vukovar, OŠ Korog, OŠ Lipovac, OŠ Lovas, OŠ Nikole Tesle Mirkovci, Tehničke škole Ruđera Boškovića Vinkovci, Tehničke škole Županja, Zdravstvene i veterinarske škole dr. Andrije Štampara Vinkovci, Poljoprivredno šumarske škole Vinkovci, OŠ Tordinci i Srednje strukovne škole Vinkovci.

Nijedna školska knjižnica nema u svom fondu knjige nastale do 1850. godine.

Kada je riječ o fondu **periodike, audiovizualne i elektroničke građe te igračkama i ostale građe**, podatci iz *Sustava statističkih podataka o knjižnicama* nisu relevantni, jer *Sustav* zahtijeva podatke o inventariziranoj periodici, audiovizualnoj i elektroničkoj građi te igračkama i ostaloj građi, a u većini se školskih knjižnica periodika, audiovizualna i elektronička građa te igračke i ostala građa ne inventarizira, ali važno je naglasiti da knjižnice vode urednu internu evidenciju o navedenoj građi i nabavi te vrste građe.

3.2. Nabava knjižnične građe

Školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije **nabavile** su ukupno **5697** svezaka **knjiga**, što iznosi **0,3** knjige po učeniku i učitelju, odnosno nastavniku i stručnom suradniku, a Standard propisuje najmanje 0,5 knjiga po učeniku i učitelju, odnosno nastavniku i stručnom suradniku te gledajući prosječno stanje, Standard nije zadovoljen. U odnosu na 2024. godinu nabava knjiga smanjila se za 480 svezaka knjiga ili 8 %.

Na razini Županije prema Standardu trebalo bi nabaviti najmanje 9410 svezaka knjiga iz čega proizlazi da je ostvarenje Standarda na ukupnoj razini 60 %.

Uz kupnju, knjižnična građa pristiže darom i zamjenom. Od ukupno nabavljenih 5697 svezaka knjiga, kupnjom ih je nabavljeno 3193 ili 56 % u ukupnoj nabavi, a nabavljeno darom i zamjenom je 2504 ili 44 % u ukupnoj nabavi.

Na razini pojedinih škola, njih ukupno 16 ili 23 % zadovoljilo je Standard u broju prinova knjiga: Gimnazija Vukovar, OŠ „Ivan Kozarac“ Nijemci, OŠ "Vladimir Nazor" Komletinci, OŠ Bobota, OŠ Borovo, OŠ Bršadin, OŠ Čakovci, OŠ Ivana Martinovića Štitar, OŠ Korog, OŠ Markušica, OŠ Negoslavci, OŠ Nikole Andrića Vukovar, OŠ Nikole Tesle Mirkovci, OŠ Stari Jankovci, OŠ Trpinja i Tehnička škola Nikole Tesle Vukovar.

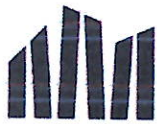
Dijelom je riječ o školama s manjim brojem učenika pa je Standard bilo lakše realizirati, a dijelom o osiguranju dodatnih sredstava za nabavu građu, pored sredstava Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih RH. Pri tom naročito valja pohvaliti škole koje su same izdvojile dodatna sredstva za nabavu knjižnične građe. Namjenskog sustavnog financiranja nabave knjižnične građe iz proračuna osnivača dosad nikada nije bilo, iako takva zakonska mogućnost postoji. Iznimka je Grad Vinkovci, koji od 2022. godine izdvaja simbolična sredstva za nabavu knjižnične građe za 7 osnovnih škola, čiji je osnivač. Značajniju ulogu u prinosi knjiga ima Zajedničko vijeće općina istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema (ZVO) koje donira knjige školama u kojima se nastava održava i na jeziku i pismu nacionalne manjine.

Kada je riječ o **nabavi periodike**, treba naglasiti da većina školskih knjižnica ne inventarizira periodiku. Ukupan broj neinventariziranih naslova periodike koji se daju na korištenje u čitaonicama je 167, od toga 43 naslova u knjižnicama srednjih škola (prosjeak 2,8 naslova) i 124 naslova u knjižnicama osnovnih škola (prosjeak 2,3 naslova). U pogledu nabave periodike Standardom je predviđeno da knjižnica osnovne škole nabavlja najmanje pet naslova, a knjižnica srednje škole najmanje 10 naslova periodike.

Kada je riječ o **nabavi audiovizualne i elektroničke građe te igračka i ostale građe**, podatci iz *Sustava statističkih podataka o knjižnicama* nisu relevantni, jer Sustav zahtijeva podatke o inventariziranoj audiovizualnoj i elektroničkoj građi te igračkama i ostaloj građi, a u većini se školskih knjižnica audiovizualna i elektronička građa, te igračke i ostala građa ne inventarizira, ali u knjižnicama koje nabavljaju spomenutu građu vodi se uredna evidencija nabave.

3.3. Revizija i otpis

Reviziju knjižničnog fonda, odnosno redoviti godišnji **otpis**, provelo je 17 školskih knjižnica Vukovarsko-srijemske županije. Prema podacima u *Sustavu otpisano* je sveukupno 3136 jedinica knjižnične građe, od toga 2933 svezaka knjiga, 50 svezaka časopisa, 136 jedinica audiovizualne građe, 6 jedinica elektroničke građe na prijenosnim medijima i 11 jedinica ostale knjižnične građe.

Na osnovi izravnog uvida u stanje fondova u pojedinim knjižnicama i prema pokazateljima o učestalosti provođenja godišnjeg otpisa te podacima o nabavi proteklih godina, može se reći da su fondovi školskih knjižnica još uvijek u priličnoj mjeri opterećeni zastarjelom i neaktualnom građom, koju je potrebno otpisati.

4. Korisnici

Prema Čl. 18. Standarda pravo korištenja usluga školske knjižnice imaju svi učenici, učitelji, odnosno nastavnici i stručni suradnici te ostali zaposlenici škole.

U školskoj godini 2024./2025. osnovne i srednje škole Vukovarsko-srijemske županije pohađalo je ukupno 15 889 učenika u 1177 razrednih odjeljenja (prosjek 13 učenika po odjelu), a bilo je zaposleno ukupno 2931 zaposlenika nastavnog osoblja. Broj potencijalnih korisnika je 18 820.

Aktivnih korisnika bilo je ukupno **17 381** ili **92 %**.

Prema strukturi, učenici čine 83 % aktivnih korisnika (14 405), nastavno osoblje 13 % (2335), ostali zaposlenici škole 3 % (507) i vanjski korisnici 1 % (134).

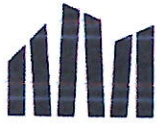
5. Posudba i korištenje

U školskoj godini 2024./2025. posuđeno je ukupno **101 633** jedinice knjižnične građe u školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije, od čega 80 421 ili 79 % izvan knjižnice, a 21 212 ili 21 % u knjižnici. U odnosu na prethodnu školsku godinu bilježi se povećanje posudbe knjižnične građe za 4 %.

Broj fizičkih posjeta korisnika u školskoj godini 2024./2025. iznosio je **199 546**, a broj virtualnih posjeta korisnika iznosio je **30 271**. Ukupno **229 817** posjeta. U odnosu na prethodnu školsku godinu bilježi se smanjenje ukupnog broja posjeta za nešto više od 5 %.

U školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije, u školskoj godini 2024./2025., održano je ukupno **857** knjižničnih događanja, kojima je prisustvovalo **17 635** posjetitelja. U odnosu na prethodnu školsku godinu bilježi se povećanje broja knjižničnih događanja za 4 %, kao i povećanje posjetitelja tim događanjima za 1 %.

U školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije, u školskoj godini 2024./2025., održano je ukupno **1089** različitih edukacijskih radionica, kojima je prisustvovalo **15 073** polaznika. U odnosu na prethodnu školsku godinu broj edukacijskih radionica povećao se za 7 %.

6. Knjižnično osoblje

U **69** školskih knjižnica Vukovarsko-srijemske županije, u školskoj godini 2024./2025., ukupno je bilo zaposleno **73** zaposlenika (Ž 65 i M 8), od toga **72** knjižničara i **1** ostalo knjižnično osoblje (zaposlenica knjižnice Gimnazije Matije Antuna Reljkovića Vinkovci, koja je prof. hrvatskog jezika i književnosti, a trenutno je na studiju Informacijskih znanosti, smjer Informatologija, na Filozofskom fakultetu u Zagrebu).

Od ukupnog broja zaposlenika, prema postignutom knjižničarskom stručnom zvanju, njih 70 su knjižničari i 3 još nema knjižničarsko stručno zvanje.

Prema zvanju u sustavu odgoja i obrazovanja u školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije 63 zaposlenika su stručni suradnici knjižničari, 4 zaposlenika su stručni suradnici knjižničari mentori, 3 zaposlenika su stručni suradnici knjižničari savjetnici i 3 zaposlenika su stručni suradnici knjižničari izvrsni savjetnici.

Od ukupnog broja zaposlenika, njih 69 imaju visoku stručnu spremu (mag. struke) i 4 poslijediplomski znanstveni (sveučilišni) studij (mr.sc., dr.sc.).

U **69** školskih knjižnica zaposlene su osobe na knjižničarskim poslovima, jedino knjižnica Tehničke škole Županja nema zaposlenika, jer dijeli prostor s knjižnicom Gimnazije Županja, čiji zaposlenik obavlja poslove i za knjižnicu Tehničke škole Županja. Obje se škole nalaze u istoj zgradi te zbog toga imaju zajedničku knjižnicu.

U **47** škola knjižnica je otvorena **puno** radno vrijeme (30h), u **21** školi **polovicu** radnoga vremena (15h), a u **1** školi knjižnica je otvorena **malo više od polovice** radnoga vremena (OŠ Lipovac 17,5h) i u **1** školi **puno i još polovicu** radnoga vremena (Srednja strukovna škola Marko Babić Vukovar 45h).

U **4** škole u knjižnicama radi po **2** zaposlenika: Prva srednja škola Vukovar (0,5 + 0,5 u ekvivalentu PRV), OŠ Vladimira Nazora Vinkovci (0,5 + 0,5 u ekvivalentu PRV), Srednja strukovna škola Marko Babić Vukovar (1 + 0,5 u ekvivalentu PRV) i Srednja strukovna škola Vinkovci (0,5 + 0,5 u ekvivalentu PRV).

U Vukovarsko-srijemskoj županiji u **7 osnovnih** škola knjižnice su otvorene polovicu radnoga vremena, djelatnici knjižnica imaju normu od 20 sati tjedno, a prema Čl. 48. *Pravilnika o tjednim radnim obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi* (NN 34/2014) imaju uvjet za puno radno vrijeme, odnosno škole imaju više od 12 razrednih odjeljenja. To su sljedeće škole: OŠ „Ivan Kozarac“ Nijemci (13), OŠ „Matija Gubec“ Jarmina (13), OŠ Ane Katarine Zrinski Retkovci (13), OŠ Bobota (13), OŠ Ilača-Banovci (14), OŠ Ivane Brlić-Mažuranić Rokovci-Andrijaševci (16) i OŠ Josipa Matoša Vukovar (13).

7. Proračun i troškovi

Ukupna sredstva za školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije iz proračuna u 2025. godini iznosila su **1.733.585,42 €**.

Najveći udio u navedenim sredstvima čine:

- sredstva Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih RH – 1.711.893,85 € ili **98,7 %**
- sredstva osnivača – 15.166,24 € ili **0,9 %** i
- ostali proračunski izvori – 6.525,33 € ili **0,4 %**.

U 2025. godini sredstva **za nabavu knjižnične građe** u školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije iznosila su **45.520,30 €**.

Najveći udio u navedenim prihodima za nabavu knjižnične građe čine:

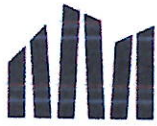
- sredstva Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih RH – 37.825,80 € ili **83 %**
- sredstva osnivača – 4.442,36 € ili **10 %**
- vlastiti prihodi – 2.153,19 € ili **5 %**
- sredstva Županije/općina/gradova – 1.096,25 € ili **2 %** i
- ostali izvori – 2,70 € ili **0 %**.

Dio institucionalnih sredstava dodijeljenih školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije u 2025. godini, u prosjeku iznosi 1,6 % od ukupnih prihoda škola.

8. Zaključak

Analiza stanja djelatnosti školskih knjižnica Vukovarsko-srijemske županije u 2025. godini izrađena je prema *Standardu za školske knjižnice* (NN 61/2023), na temelju podataka iz *Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica* kao i na temelju redovitog praćenja rada školskih knjižnica Županije.

Činjenica da još uvijek skoro polovica školskih knjižnica u Vukovarsko-srijemskoj županiji ne zadovoljava Standard u veličini **prostora** (dio njih su u izrazito neadekvatnim prostornim uvjetima) te imaju nedostatnu **opremu** upućuje na potrebu sustavnog planiranja opremanja knjižnica i povećanja njihovog prostora gdje god je to moguće, a svakako pri proširenju i izgradnji škola. U školama čije školske knjižnice ne zadovoljavaju Standard trebalo bi iznaći mogućnosti za proširenje postojećih prostora ili nove prostore u sljedećih nekoliko godina, sukladno *Standardu za školske knjižnice*, koji sadrži koeficijent izvodljivosti, koji je značajno uporište tome. Starost, odnosno nefunkcionalnost opreme, prisutna je u većem broju knjižnica. Školske knjižnice osiguravaju osnovne uvjete za rad i pristup informacijama, no gotovo polovica njih još uvijek ne zadovoljava Standard u pogledu čitaoničkih mjesta i informatičke opreme. Iako sve knjižnice imaju pristup internetu i knjižnični sustav Metelwin, potrebno je daljnje ulaganje u modernizaciju prostora, računalnu opremu i pristupačnost kako bi knjižnice mogle kvalitetno odgovoriti na suvremene obrazovne potrebe učenika i nastavnika.

Kad je riječ o **ukupnom fondu** knjižnične građe, trećina školskih knjižnica u Vukovarsko-srijemskoj županiji još uvijek ne doseže minimum propisan Standardom, što upućuje na potrebu daljnjeg ulaganja i sustavnu nabavu knjižnične građe.

Važnu ulogu u poticanju čitanja i dostupnosti knjižnične građe ima Bibliobusna služba koja svojim stajalištima obuhvaća velik broj škola i naselja Vukovarsko-srijemske županije.

Iako dio školskih knjižnica redovito provodi **reviziju i otpis** knjižnične građe, fondovi su i dalje u znatnoj mjeri opterećeni zastarjelom i neaktualnom građom. Stoga je potrebno kontinuirano provoditi godišnje otpise fondova kako bi knjižnične zbirke bile kvalitetnije, aktualnije i usklađene s potrebama korisnika.

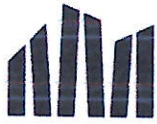
U školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije ne postoje **digitalne zbirke**, a ne provodi se ni **digitalizacija** knjižnične građe. Ni jedna od knjižnica nema izrađen strateški plan digitalizacije. Knjižnice ne nabavljaju digitalnu građu, a ne pružaju ni uslugu digitalizacije na zahtjev korisnika. Također, ne raspolažu sustavom za upravljanje digitalnom građom i pripadajućim internetskim portalom za njezino korištenje i pristup, a ne posjeduju ni opremu poput skenera za zaštitno snimanje građe. U tom kontekstu nisu osigurana ni posebna financijska sredstva za uspostavu i održavanje digitalnih zbirki, uključujući poslove digitalizacije. Posljedično, knjižnično osoblje nije angažirano na poslovima upravljanja digitalnim zbirkama/knjižnicama.

Što se tiče **nabave knjižnične građe**, sredstva su i dalje nedostatna, što se odražava na nedostizanje Standarda po pitanju nabave knjiga, a zabrinjava i kontinuirani pad nabave naslova periodike više godina zaredom, kao i simboličan broj primjeraka audiovizualne i elektroničke građe. Na smanjenje nabave audiovizualne i elektroničke građe utječe i činjenica da je sve veći broj sadržaja dostupan na internetu te se smanjuje potreba za ovom vrstom građe. Neophodno je redovito osiguranje namjenskih sredstava za nabavu knjižnične građe za sve škole, kako od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih RH, tako i od osnivača.

Školske knjižnice imaju važnu ulogu u odgojno-obrazovnom procesu i svakodnevnom životu škola Vukovarsko-srijemske županije. Naravno, najveći dio **korisnika** čine učenici, što potvrđuje da knjižnice i dalje predstavljaju važan prostor učenja, informiranja i poticanja čitanja.

Pokazatelji vezani za **posudbu, usluge i korištenje** u školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije bilježe povećanje posudbe knjižnične građe, povećanje broja knjižničnih događanja i edukacijskih radionica, u odnosu na prethodnu godinu. Posebno je značajan porast broja radionica i događanja, koji upućuje na kontinuirano jačanje aktivnosti školskih knjižnica u poticanju čitanja, učenja i razvoja informacijske pismenosti učenika.

Kada je riječ o **otvorenosti knjižnica**, odnosno normi rada knjižničara, u 7 škola u kojima knjižničari rade polovicu radnog vremena, a imaju potrebne uvjete za puno radno vrijeme, prema Čl. 48. *Pravilnika o tjednim radnim obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi* (NN 34/2014), trebale bi dobiti odobrenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih

RH za puno radno vrijeme. To su škole: OŠ „Ivan Kozarac“ Nijemci (13), OŠ „Matija Gubec“ Jarmina (13), OŠ Ane Katarine Zrinski Retkovci (13), OŠ Bobota (13), OŠ Ilača-Banovci (14), OŠ Ivane Brlić-Mažuranić Rokovci-Andrijaševci (16) i OŠ Josipa Matoša Vukovar (13). Tehnička škola Županja koja dijeli prostor knjižnice s Gimnazijom Županja trebala bi zaposliti djelatnika.

Financijski pokazatelji upućuju na to da se školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije gotovo u potpunosti oslanjaju na sredstva Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih RH, dok je udio sredstava osnivača, vlastitih prihoda te ostalih izvora znatno manji. Takva struktura financiranja pokazuje da je za stabilniji razvoj knjižničnih fondova i usluga potrebno veće sudjelovanje osnivača i veći udio vlastitih prihoda škola.

Sveukupno gledano, školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije imaju značajnu odgojno-obrazovnu ulogu i bilježe niz pozitivnih aktivnosti, no njihovo daljnje unaprjeđenje ovisi o sustavnom ulaganja u prostor, opremu, fondove i stabilnije financiranje kako bi se u potpunosti zadovoljio propisani Standard i potrebe korisnika.

Voditeljica Županijske matične razvojne službe:
Iva Grković, knjiž. savjetnica

Iva Grković

Dostaviti:

- Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski zavod za knjižničarstvo
- Ministarstvo kulture i medija RH, Sektor za arhivsku, knjižničnu i muzejsku djelatnost
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih RH
- Vukovarsko-srijemska županija, Upravni odjel za obrazovanje i društvene djelatnosti
- školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije
- arhiva GKVK-a.